

NAŠA SLOGA

OUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu mala stvar, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pol.

Knjištvo i odpravništvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nonodpisani se dopis ne šalju poštom, nego se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglas od 8 redaka stoji 60 novč. za svaki redak više 5 novč. ; il u slučaju opetovanja iz pogodbe sa upravom. Novel, seštarskom nepunim (assigno postale) imo, prezima i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne uzima, ako se izvana naplaćuje. „Reklamacija“. Dopis ne vraca ako se i no tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka na cijelom arku. Novel i pisma šalju se listu ili odpravničtvu za pol godinu. Izvan carvina više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Talijanski šulfer

Nije tomu davno, što je reklo načelo, da se ima u tako podučavati, kako se u crkvi vjeda. Ništa naravnijoga oga. Od svoga prvoga počotka niska orkva jednako je ljubila svaki i njihovo jezike. Roga se moći i hvaliti ne samo u hobrejsi grčkom i latinskom jeziku, n svih drugih. Toga su se držali apostoli, a za njimi svi njihovi nasljednici. Posvuda i svatopovjedali su kršćansku vjeru onih jezicoh, u kojih su jih razumjeli, ako njim je bilo da, ako su vjeru razširiti htjeli.

Svi uzgojitelji i učitelji i gdje jih ima, izrekli su, da se ima u školah podučavati narodnjem jeziku, to jest u jeziku, koj narod govori, koj je djeca razumiju. Toga načela su se i drže svi oni, kojim je bilo i do razširenja prosvjete medji.

I pošto crkva rabi taj jezik za podučavanje vjere, na školi drugo nego saznati, ka u crkvi podučaje za znati, kakva podučavati i u školi.

Blažena ona zemlja, kojoj je crkva i škola u tom složu.

Istra nije takovom. Već prije više ga počelo su je navaljivati na crkvi i jezine zastupnike. Svega se protiv njim izreklo, svakako se jih narod dom obrušiti nastojalo, i k rabiljon u crkvi nije prijae svr onih, koji su zavladaali udesom i A pošto taj jezik, u crkvi on, morao

rabiti i u školi, za to nije moglo nego voditi vodu na njihov mlina, kad se je školu odicilo od crkve.

Zadobiti ćemo jednu, školu, a kad to dostignemo, tad ćemo zadočiti i crkvu. Tako su mogli već onda računati, a na to već idu danas i u život uvadaju. Danas se već i crkva i njihovi zastupnici prilagođuju njihovim svrhama. Baciv pod nogu načelo školske obuke u narodnom jeziku, nastoje baciti pod nogu također djer načelo crkvyane obuke u narodnom jeziku. Zaližboz idu njim na ruku, a narod zaostaje i u školi i u crkvi.

Nego ostanimo kod škole. U Istri imadu Talijani škole u talijanskom jeziku, i to je posve pravo. Ima u talijanskih gradicah i hrvatske i slovenske djece, al na to se nit malo neobazire, a moralo bi se kad bi se jednakom mjerom mjerilo Hrvatim i Talijanom.

U Istri imadu Hrvati i Slovenci u nekih stranah hrvatskih i slovenskih školah, i to je posve pravdom. Al u Istri u mnogih stranah imadu Hrvati talijansko škole; ili se jih podučaje hrvatski dok se nauče čitati, ili se nek okrone na talijanski; ili se jih neko predmete podučaje hrvatski a drugo talijanski; ili se jih sili učiti talijanski; ili se obaziro na potoricu, desetoricu talijansko ili talijansko djece, pak se za nje ustraja posebno odiele na štatu ogromne većine hrvatske djece. A to sve nije se samo događalo u prošlih godinah, neg se događaja i danas. Evo novijih primjerala, izvadjenih iz izvješća sjednica zemaljskoga odbora.

U Petroviji (prije se je zvalo to

selo Petrinje), selu hrvatskom, ustrojila se je škola samo sa talijanskim naukovnim jezikom. Hrvatski neće se podučavati nit kao predmet, nit u prvih školskih godinah neima mu nit traga. To selo je u obćini umažkoj, a župi materadskoj i ima nešto preko 400 stanovnikah. U istoj obćini ima još selo sv. Lovroš (duljski) sa preko 800 stanovnikah, i Materada sa skoro 700 stanovnikah. A ta sela, nit jedno nit drugo neima škole. Možda je nisu htjela imati? Materada je stalno, i za to se zatezalo, zatezalo, izgovaralo, uvijek novih zaproka našlo, i napokon došlo sa školom u Petroviji. To selo je hrvatsko, al duh talijanski je med nekimi zavladao, odak se je bilo tamo poslalo „svoćenika neznajućega hrvatski, otkad se ga je priklopilo obćinski, otkad se ga je ljude nagovarano, umažkoj, otkad se hude nagovarano, da noidu k škavom k misi u Materadu već k Latinom u Umag. I za radu već k Latinom u Umag. To selo to jer je nekoliko obitelji tamo upilo talijanskoga dna, bilo je nagradjeno sa školom, a Materada jer se nije dala pod jaram talijanski, jer nije htjela izdati svoga jezika, bila je kažnjena, nije dobila škole. Drugi primjer. Sv. Lovroš pazonatički, spadajući pod vsarsku obćinu, u svojoj cielini hrvatski, dobio je takodjer školu, sa hrvatskim i talijanskim naukovnim jezikom u nižih školskih godinah, a sa samo talijanskim u viših. Čepiću, čisto hrvatskom u obćini plominjskoj, dalo je školu «slavjansku», talijanski jezik kao predmet.

Netroba nikad zaboraviti, da u naukovnom jeziku odlučuje c. kr. zemaljsko školsko vieće. Ono dakle pospješuje šironje talijanstva u Istri, ono otudjuje hrvatski narod samu sobi.

Nego neostaje pri tom. Ono daje svake godine novacah za njemačke knjige, te nagradjuje učitelje koji taj jezik podučaju. Nešto osromaštvo, nešto bezznačajnost nekih učiteljah prouzrokuje, da zapuštaju redovite predmete, samo da čim više uče njemački i da čim veću nagradu dobo.

Sad je političko istarsko društvo došlo sa nagradami. Danom 5. febrara iz Pazina k broju 13. razpisuje u svojem službenom listu »Istrije« najtjačaj za četiri nagrade, jednu po 50 for., jednu po 40, a dvio po 30, koje će se dati onim učiteljem ladanjskih pučkih školah u Istri, koji se budu odlikovali u podučavanju i šironju talijanskoga jezika i kulture medju odnosnom djecom. Oglasit se imadu najdalje do mjeseca julija kod družtvenoga predsjedništva, navođši ujedno okolnosti po kojih se bude moglo razsuditi, da su nagradu zaslužili. Predsjedništvo neće se oovjedočiti o njihovu djelovanju iz službenih spisah već najshodnijim načinom. Te nagrade mogu dobiti samo učitelji ladanjskih pučkih školah, a izključeni su učitelji glavnih mjestah sudbenih kotarah.

Oglasujemo i mi taj natječaj, jer se čini, da je za hrvatske učitelje, pak bi se moglo dogoditi, da inače kojigod zanj nesaznade. Glavna mjesta sudbenih kotarah su izključena — imadu talijansko škole.

Natječaj je razpisan samo za ladanjske škole dakle one koje nisu sasvim talijanske. Te mogu biti treje vrsti: ili, da se u nižih razredih talijanski i hrvatski podučaje a u viših samo talijanski, ili, da se talijanski samo kao predmet podučaje, ili da se

PODLISIK.

Moje drugo knjje na ekvator

Zapovjednik broda nu rukom te eto, u isti čas zaori iz grlah trokratni drvešestih zvraka. Glas zaigra carevku. Srsi prodješe svakoga, čim neobičnim pojavom, posred neba i vjeda većma od nezvjestnosti, kojoj usup prilimo.

Tiho je, glasba uspe. S protivne strane iz triuh četvećtih otvorah i trbušine Frederika, se, diže i puza se nekakva nakaza, nekačevjetjem, ribjom kosti i zastavicami nani vozilčak. Vozil ga osam strašilah, pogni polu morskog grdohe. Sprovađja gdekakav čudnovat čovuljak. Polunag je; sa glavi mu kruna, u desnici ogromni zub; o boku mu, reč bi dva pobočnika, jedan sa nekakvom ogromnom, brijačem sitvom, drugi motri drvenim nespretnim štitlom krajja dana, žarko sunce.

Na vječniku sjedi nepo djavaoče, žena, što li je?

svjetlo — mjedeni, izkijeni osamfuntski top a na njem sjedi djevojka. Sav taj provod čuyidah prikazah i grdobah zauokupila je mornarica, jaučuć, vičuć i deruć se poput mađe muzike.

Glasba zaigra koračnicu, nu štopot stareg željeza, pleha, lanacah, kotlovah, harmonike, mehna, pastirske frule i vika mornarah i jednog krmčeta — nadmašuje harmonične zvukove glasbe. Za opušitje je i puknut od smjeha. Šta je mjetački karneval napram ostu akordu božanskih zvukovah?

Da upoznam čitatelja, bar površno sa glavnimi osobami. Čovuljak krunom na glavi, trozubom u desnici, sitvom, dugom bradom, dolsta većom od one kraljevića Marka, predstavljajo je Neptuna, boga mora; djevojka na osamfuntahu, bila mu drugarica.

Podčestnik And. Mavar iz Cresa predstavljao Neptuna, o boku mu, kako napomenub, pobočnici brijač i zvezdoznanac.

Bogo Neptun diže kočiprst na ustne. Zapovjednik, oficiri, civilni izvjestitelji i momčad — zaukupa čudo nevidjeno. Svaki se sili držati ozbiljno, nu uprav radi toga sve se stade derati od smjeha.

Neptun zamoči veliku blejaju u lonac napuojen vapnom, što no mu ga pružio neki pobočnik, polunaga nakaza. Bogo se razkorači te pruženim mu, dva hvata dugim drvenim linijašom, zamočiv jošte jednom blejaju, potegne dabelu ravnu, (oprosti bože!) bielu cestu po palubi popreko broda.

Zaoriv silencium, zavlada grobna tišina.

Gospodo! Vezan i slobodni muž, mladici, bez brige i novca! Zemaljski patuljci i mlševi kopnal čudite se, bojte se mene, boga mora; pozor i paste auf!

Evo točke, gđjeno se izpod vaših nogu, vašeg groba, sterc moj zlatni prijestol. Prijestol usred neizmjernog ml carstva.

Nije to šala uznamirivati velikoga boga — Neptuna u njegovom carstvu.

Nakon svladanja Titanah i Gigantah podielismo nas troje bratje sviet i svemir; mojemu moćnomu bratu Jupitru pripalo je vladanje strielom i gromom, dakle nebo. Brata Plutona dopade bogatstvo i zemaljske tmine; meni pak dopale su dubino morskog. Ciklopi padaše mi znak vladanja; želzo kralja, mogućti trozub; s ovim žezlom

svladao sam Saturna, koga sam s bratjom počastio onako, kako je on počastio našeg oca Urana. Baelli smo ga u tamni Tartar. skupa sa Titani, a pod stražu moćnih He-kantogirah (elgantni od stotine ruku).

To je u kratko moja i kraljevstva mojeg povjest.

Čudite se i strepite vi patuljci! Sada se podigli parcevi kopnal! To ste vi! Vj se usudijete vašom orahovom ljuskom zabraziliti šrom moga carstva, a povrh mojeg prijestola. Mislite li proći poput čičkih kuntrabandircah kada ono s Rieke i Trsta po Krasu duhan i kavu u svoja gujezda, Mune i Žejane na lajih prte? Kunite li i Vi uteci kano kundrabandirci! A jok! Svaki koji želi preći liniju, mora da plati carinu, tribut, al ako čete po domaće — doajju.

Prvi mora to platiť gosp. komandant, onda gg. oficiri, a mi ćemo si masti bradu.

Nakon dovršena govora nastade sveobš smjeh. Glasba zaigra koračnicu.

Bogo Neptun, zamočiv svoju blejaju u katrau, namuže obraz, bradu i bleju opravu nekom oficiru, a umočiv ju sada u vapno, stade tobož blejiti i čistiti, ono što je zamazao. Ovomu hojadisanju

Cien, da se nije bogati konkurenciji

